

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Fremsettelse af lovforslag.

Formanden: Jeg giver ordet til den højtærede finansminister, for at han kan fremsætte det anmeldte finanslovforslag.

Finansministeren (Philip): Hermed skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1961 til 31. marts 1962.

Til indledning vil jeg gerne omtale den finansielle udvikling i dette og de nærmest foregående finansår, som tilsammen har dannet en bemærkelsesværdig og usædvanlig periode i dansk finanshistorie. Herhjemme har man ikke i nyere tid været vidne til en så kraftig konsolidering af den finansielle stilling som den, vi har oplevet siden 1958.

Jeg skal nævne nogle få tal til belysning af den stedfundne styrkelse af statsbudgettet. Ser vi først på overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet, så udgjorde dette i årene umiddelbart før 1959-60 500-600 mill. kr. årlig; i 1959-60 var overskuddet ca. 900 mill. kr., og i år vil det sandsynligvis overstige 1 milliard kr.

Ser man på stillingen på det samlede budget, såvel drifts- som kapitalposterne, var forholdet indtil 1958-59 det, at man stod over for at skulle finansiere nettoudbetalinger på 300-400 mill. kr. årlig; i fjor var der derimod et kasseoverskud på 300 mill. kr., og i år kan vi vel vente et kasseoverskud på omkring 450 mill. kr.

Den betydelige konsolidering af den finansielle stilling afspejles i bevægelserne i statsgælden. Fra 1951 til 1958 var gælden uafbrudt stigende — fra 7,4 til knap 9 milliarder kr. — men i de tre finansår fra 1958-59 til 1960-61 vil gælden, efter alt at dømme, være nedbragt med et mindst lige så stort beløb som det, den voksede med i de foregående syv år. Denne nedgang i gælden er især kommet til udtryk i et stærkt fald i gælden til nationalbanken og har dermed ført til en vis formindskelse i likviditeten i samfundet.

I vore hjemlige diskussioner hæfter man

sig i reglen først og fremmest ved overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet. Ofte ville det imidlertid være fuldt så rimeligt at lægge hovedvægten enten på kasseoverskuddet eller på ændringerne i statens gæld. Ofte er det først og fremmest herigennem, at påvirkningen af vor økonomi kan måles.

Det kasseoverskud, vi forventer næste år, vil yderligere kunne føre til en stramning på pengemarkedet. Selv om dette under de foreliggende økonomiske forhold ikke ubetinget kan anses for uheldigt, vil det dog nok være rimeligt at have dette forhold for øje og at være rede til en imødegåelse heraf, f. eks. ved yderligere tilbagebetaling af statens obligationsgæld til borgerne.

Den bemærkelsesværdige forbedring af finanserne er nået på så kort tid, at den må give anledning til i hvert fald to spørgsmål: hvad er forklaringen på omsvinget i den finansielle stilling? Og: har det været rigtigt at tilvejebringe disse store overskud?

Når man søger forklaringen på udviklingen på statsbudgettet, må man sikkert søge tilbage til de vigtige finansielle forholdsregler, der blev truffet i foråret 1955, og som stærkt bidrog til at rette den finansielle stilling op. Man gennemførte ved denne lejlighed en omfattende udvidelse af den indirekte beskatning, man påbegyndte begrænsningen af statens delta-gelse i boligfinansieringen, og det kan vel også fremhæves, at der blev lagt en noget fastere kurs i udgiftspolitikken. Den betydning, disse indgreb havde for den senere finansielle udvikling, var vel knap nok umiddelbart iøjnefaldende. Dels tog det nogen tid, inden begrænsningen af statens boliglån påvirkede udbetalingerne — det skete i virkeligheden først rigtigt i 1958-59 — dels kunne den fulde betydning af udvidelsen af beskatningsgrundlaget først iagttages i 1959, da den stærke stigning i produktion og omsætning satte ind. Vi fik da en kraftigere opgang i provenuet af forbrugsbeskatningen, end vi ville have fået med de for 1955 gældende afgiftslove.

Den varige styrkelse af statsbudgettet, som opnåedes ved forholdsreglerne fra 1955, blev yderligere underbygget ved de i sommeren 1957 gennemførte forhøjelser af forskellige afgifter. I kraft heraf og gen-